

Telefonutviklingen i og omkring Tønsberg 1896-1901

Del 3

Del 1. omhandlet «Da telefonen kom til Tønsberg» 1883 – 1885.

Del 2. omhandlet «Telefonutviklingen i og omkring Tønsberg» 1885 – 1895

Ved utgangen av 1895 hadde Tønsberg Telefonforening 162 abonnenter. Utenom hovedsentralen var det 8 talestasjoner. Ledningsantallet var 192 og deres samlede lengde var 208 km.

Økt krav til talekvalitet og krav fra Telegrafstyret medfører at ledningsnettets måtte bygges om fra 1 ledning til 2 ledninger til hver abonnent. Det var ikke lenger mulig å trekke flere ledninger på kryss og tvers mellom hustakene i byen. Resultatet ble at alt «taknettet» innenfor en radius på 600m måtte byttes ut og erstattes med stolper i gatene. For å oppnå nødvendig velvilje for oppsetting av stolper ble det fremhevet at stolpene skulle males. Telefonforeningens generalforsamling bevilget i 1896 kr. 8000 til denne omfattende ombyggingen. Da flere av linjene ut av byen var ulønnsomme ble det helt nødvendig å spare penger. Den eneste linjen som ga et solid årlig overskudd var Sandefjordlinjen.

Bestemmelsen i 1895 om at staten skulle overta alle landets telefonanlegg startet en prosess med utbygging av rikslinjer mellom alle byene i Norge og overtagelse/innløsning av det som var av linjenett mellom byene. En innløsning av den lønnsomme Sandefjordlinjen ville være et stort inntektstap for Tønsbergs telefonforening. Det ble derfor søkt om konsesjon til å beholde denne inntektsgivende sandefjordlinjen, men søknaden ble ikke besvart ei heller ikke forespørselen om å slippe statsavgiften på den tapsbringende Tjømelinjen.

Sist i oktober 1896 kom den triste beskjeden fra Telegrafstyret om at sandefjordlinjen vil bli innløst og telefontrafikken vil bli overtatt.

Linjen til Stokke hadde kostet kr. 1500, hadde en bokført verdi på kr. 1300, og et årlig overskudd på kr. 800. Denne linjen ville telegrafdirektøren overta for kr. 600, men da protesterte vår formann, skriftlig og helt uformelt direkte til telegrafdirektøren. Resultatet ble at summen ble forhøyet til kr. 800 og overtagelsen utsatt i ett år.

Det var en stor, utfordrende og krevende jobb å bygge telegraf og rikslinjer for telefon frem til alle byer og tettsteder i Norge i siste del av 1800 tallet.

Arbeide med rikstelefonlinjen og vår lokale linjeombygging pågikk, men ombyggingen var noe forsinket.

Midt i november 1897 ble det varslet at åpning av stasjonen for rikstelefonen kunne finne sted om kort tid, men Telefonforeningen måtte da be om en mnd. utsettelse.

Nyttårskvelden 1897 telegraferte telegrafdirektøren at Kongen kl. 14.30. ville åpne de nye rikstelefonlinjene til Jarlsbergbyene, og da skulle han tale med Telefonforeningens styre.

Tønsbergs Blad skrev at magistrat og formannskap var tilstede og at den første rikstelefon samtalen ble ført mellom Kongen og amtmannen «som sig hør og bør».

Sentralbordet på 200 nr. ble for lite og måtte utvides med 100 nr. pga. økende antall abonnenter og oppstart av rikstelefonen. Telefonistinnenenes lønn ble økt til henholdsvis kr. 40 og 50 pr. mnd, og det tidligere omtalte Madsen fikk nå kr 100 pr. mnd. Ved Tønsberg sentralen ble det nå 3 telefonistinner på dagvakt hvorav den eldste fikk tittel bestyrerinne.

1897 kom det ansøking om talestasjon i Knarberg/Nøtterøy og på Sundene/Tjøme, men svaret ble «Vent og se».

På Barkåker var det fortsatt ingen telefon da de manglet egen konsesjon noe de ikke fikk før i 1911.

Omkring 1898/9 var det stor strid mellom rikstelefonens forkjempere og de private selskapene

representert ved telegrafstyret og landstelefonforeningen. Telefonvesenet plan fra 1882 var nå avleggs og noen ny plan var ikke utarbeidet. Vår telefonforening og andre telefonforeninger arbeidet nå uten konsesjon. Det kom nye betingelser om at staten med ett års varsel hadde rett til å innløse anlegg eller deler av anlegg mot erstatning etter takst dersom det ikke ble annen enighet. Dette resulterte i mye uro og strid da anleggets lønnsomhet ikke skulle vektlegges. Tønsberg Telefonforening brydde seg ikke så mye om dette da lønnsomheten på de lokale linjene var minimal.

Da betingelsene for vår konsesjon kom var det dessverre ikke noe annet valg enn å godta dem.

Tønsberg telefonforening fikk nå bare konsesjon til drift av telefon mellom Tønsberg og Tjøme, Nøtterøy, Sem, Slagen og Stokke.

Tønsberg Telefonforening var på en måte utenfor den store striden og det ble etablert et godt samarbeid mellom Tønsberg Telefonforening og Rikstelefonen.

Telefon, Rikstelefon og Telegraf var nå samlokalisert i basarbygget og den tidligere budsendingen med telegrammer ble nå ganske mye enklere.

Stortinget hadde forlangt at det ble etablert en landstelefonplan.

Som et ledd i denne planen fikk alle landets telefonforeninger spørsmål om hvilke av foreningens linjer det var aktuelt å selge til staten. Tønsberg Telefonforening foreslo å selge følgende linjer med sentralbord:

Vallø for kr. 250, Nøtterøy kr. 300, Åsgårdstrand kr. 250, Tjøme kr 800, Melsomvik kr. 500, og Sem kr 400. Jersø-linjen og linjen til Kjøbmannskjær kunne ikke selges.

Telefonforeningen anså det som uheldig at deres utenbyslinjer ble overtatt av staten da dette medførte at de ble underlagt rikstelefonen og deres avgiftssystem for hver enkelt samtale. Samtidig forsto telefonforeningen at statlig drift ville få mer fart i telefonens utbredelse i distriktene.

1898 har hovedsentralen i Tønsberg 208 abonnenter og 15 linjer til undersentraler, talestasjoner, nabobyer og rikstelefon. Undersentralene har fortsatt et meget lavt antall abonnenter : Åsgårdstrand 4, Aldershvile 2, Vallø 3, Sem 10, Melsomvik 13, Nøtterøy 3, Kjøbmannskjær 1 og Tjøme 3.

1899 ble det vurdert å anskaffe et nøkkelbord til hovedsentralen i Tønsberg. Nøkkelbord var et mer moderne bord som kunne kople opp forbindelser ved hjelp av nøkler/brytere istedenfor snorer. Da regnskapet viste et underskudd på kr. 500 ble det ikke noe vedtak om å anskaffe nøkkelbord. Året etter i 1900 ble det derimot et lite overskudd som åpnet for anskaffelse av nøkkelbord til sentralen i Tønsberg.

Søk i Digitalarkivet på stilling = «Telefonistinner» i Vestfold ved folketellingene hadde følgende resultat:
1891=4 kvinner   1900=30 kvinner   1910=56 kvinner   1920=83 kvinner
Alle var kvinner og tilnærmet 100% var ugifte

Søk i Digitalarkivet på stilling = «Telefon*» i Vestfold ved folketellingene hadde følgende resultat:
1891=2 menn   1900=29 menn   1910=46 menn   1920=63 menn

En samling av klipp fra Tønsbergs Blad

**Tønsbergs
Telefonforening.**

Plads som Elever er ledig for
3 à 4 indenbysboende Damer, helst
med Middelskole-examen.
Skriftlig Ansøgning indsendes
til Undertegnede, Direktionens For-
mand.

8755   **Jac. O. Lyngaas.**

TB 10.5.1901

For en Dame er Plads som Telefo-
nistinde ved Centralstationen her
ledig. Der udkræves tilstrækkelig Kyn-
dighed i Tydsk og Engelsk til sikker
Expedition af Telegrammer i disse
Sprog. Lønnen er 20 Kr. maanedlig
for Tjenstgjøring hveranden Dag. An-
dragender indgives inden 8 Dage til
undertegnede Telefonforeningens Di-
rektions Formand.

Tønsbergs Telefonforening den 27de
Juni 1888.

J. Meyer.

Ganske utrolig at det i 1888
«udkræves» kyndighed i Tysk og
Engelsk.
Det var ikke mange damer som
kunne vise til noen utdanning på
den tiden.
Lønn på kr. 20 pr. mnd. blir ca.
kr. 1 pr. dag.

Tønsbergs Telefonforening.

Paa Noterø er oprettet en Talestation i den tidligere Posthusbygning nær Forbrugsforeningen. Stationen staar til fri Afbenyttelse for Publikum mod en Afgift af Kr. 0.20 for 10 Minuters Samtale. Bud forsendes fra Stationen rundtomkring paa Noterø mod en yderst billig Godtgjorelse.

TB 23.5.1888

Telefonistinde.

En **Telefonistinde** ønskes snarest til Assistance ved Tjøme Centralstation, ca. 4 Timer daglig, alle Hverdage. Henvendelse til Bestyrelsen.

Tjøme 9—12 98.

9921

Telefonistinde

En Telefonistinde ønskes snarest til Assistance ved Tjøme Centralstation, ca. 4 Timer daglig, alle hverdage. Henvendelse til bestyrelsen

Generalforsamling afholdes i **Tønsbergs Telefonforening** Tirsdagen den 21de dennes Kl. 6 Em. i Klubselskabet Harmoniens Lokale hersteds i Anledning Forslag om Salg af Telefonanlægget til Aasgaardstrand.

Tønsberg d. 9de Juni 1898.

4774

Direktionen.

Til Amtssygehuset besluttedes Anlæg af Telefon paa Betingelse af, at nogen af Lægerne ved Sygehuset medgaar paa for egen Regning at anlægge Telefon til **Centralstationen**.

Til Amtssygehuset besluttes anlæg af Telefon paa Betingelse af, at nogen af Lægerne ved Sygehuset medgaar paa for egen Regning at anlægge Telefon til Centralstationen.
(TB 17.6.1892)

Til
Direktøren for Tønsbergs Telefonforening.

I de fleste Byer er det saa, at Centralstationen besørger Opringningen til den Abonnent, man ønsker Forbindelse med.

Der gaar jo lidt Tid tabt, naar man — saaledes som her i Byen — først maa ringe op Centralstationen og derefter selv ringe op Abonnenten.

Kan det ikke lade sig gjøre at forandre Arrangementet derhen, at Centralstationen besørger Opringningen til Abonnementerne. Udgifterne ved den antydede Forandring vil vist blive meget smaa, da man formodentlig kan faa den fornødne Kraft fra Elektricitetsværket.

En Abonnent.

(Kundeklage TB 3.1.1899)

Til direktøren for Tønsbergs Telefonforening

I de fleste Byer er det saa, at Centralstationen besørger Opringningen til den Abonnent, man ønsker forbindelse med.

Der gaar jo litt Tid tabt, naar man saaledes som her i Byen først maa ringe op Centralstationen og derefter selv ringe op Abonnenten.

Kan det ikke lade sig gjøre at forandre Arrangementet derhen, at Centralstationen besørger Opringningen til Abonnementerne. Udgifterne ved den antydede Forandring vil vist blive meget smaa, da man formodentlig kan faa den fornødne kraft fra Eleettricitetsværket.

En Abonnent

Fra
Formanden i Direktionen for Tønsbergs
Telefonforening.

Til en Abonnent.

Jeg er ikke vis paa om Central-Opringning er at foretrække for Abonnent-Opringning; begge Systemer har sine Mangler. Allerede for nogen Tid siden har Spørgsmaalet om Central-Opringning med Vandkraft været paa Bane inden Bestyrelsen; men fandt man at burde se Tiden an. Forinden man bestemmer sig for Central-Opringning med Kraft fra Elektricitetsværket, bør vel dette være i fuld Orden og en Fagmands Udtalelse om Systemet og Omkostningsspørgsmaalet indhentes. Dette sidste spiller jo altid en Rolle paa et lidet Budget.

(svar på kundeklage TB 5.1.1899)

Fra Formanden i Direktionen for Tønsbergs Telefonforening.

Til en Abonnent

Jeg er ikke vis paa om Central-Opringning er at foretrække for Abonnent Opringning; begge Systemer har sine Mangler. Allerede for nogen Tid siden har Spørgsmaalet om Central Opringning med handkraft været paa Bane inden Bestyrelsen; men fandt man at burde se Tiden an.

Forinden man bestemmer sig for Central Opringning med kraft fra Eleettricitetsværket, bør vel dette være i fuld orden og en Fagmands Udtalelse om Systemet og Omkostningsspørgsmaalet indhentes. Dette siste spiller jo altid en Rolle paa et lidet Budsjett.

Telefonen — en Reform.

Fra December vil man slippe med enkelt Opringning ved Telefonen her i Byen; man ringer op til **Centralstationen**, nævner Nr. paa den Abonnent, man vil have i Tale, **Centralstationen** sætter en straks i direkte Forbindelse med denne, og man slipper den anden Opringning.

Løsning på kundeklage TB 28.11.1899

Telefonen - en reform

Fra Desember vil man slippe med enkelt Opringning ved Telefonen her i byen; man ringer op til Centralstationen, nævner Nr. paa den Abonnent, man vil have i Tale, Centralstationen sætter en straks i direkte Forbindelse med denne, og man slipper den anden opringning.

Tjøms Telefonforening træder idag i Forbindelse med Rigs telefonen. Tagten mellem Tjøms og Tønsberg er 15 Øre, mellem Tjøms og Vasser 10 Øre.

(TB 1.12.98)

Tjøms telefonforening træder i dag i forbindelse med Rigs telefonen. Tagsten mellom Tjøms og Tønsberg er 15 øre, mellom Tjøms og vasser 10 øre.

Tønsberg Telefonforening.

Centralstationen er i Lighed med Rigs telefonen lukket **Pinseaften** fra Kl. 7.

4091

Direktionen.

TB 16.5.1902

Kilder:

Tønsbergs Telefonforening 1883-1933

Nasjonalbiblioteket søkbare kilder i bøker og aviser
Facebook

Willy Eide april 2023